

Vedrørende slutdokumentet fra FN-topmødet september 2005

Kære delegation;

Vi har i FN-forbundet fulgt FN's september-topmøde tæt. I maj offentliggjorde vi 51 anbefalinger som reaktion på Kofi Annans forberedende oplæg, "I Større Frihed"; i begyndelsen af juni var vi værter for den største internationale NGO-konference til forberedelse af topmødet; i slutningen af juni deltog vi i FN's civilsamfundshøring i New York, hvor vi holdt et af de indledende oplæg. Her følger vores foreløbige analyse af topmødets sluttekst, set i relation til vores 51 anbefalinger. Kommentarerne vil senere komme til at indgå i 92-gruppens fælles analyse af slutteksten.

Jeg håber analysen vil medvirke til at gøre læsningen af slutteksten mere lettilgængelig; der er rigelig plads til egne kommentarer.

Med venlig hilsen,

Torleif Jonasson, FN-forbundet, den 24. oktober 2005

Afsnit I om Værdier og Principper (side 1 til 3)

Slutdokumentets indledningsafsnit indeholder for en stor del præambulære almindeligheder, men der er dog grund til at nævne nogle positive elementer:

- At der i pkt. 6 er en erkendelse af den store betydning af et multilateralt system;
- At der i pkt. 7 er en erkendelse af, at ingen stat kan stå helt alene;
- At det i pkt. 11 fremhæves, at *good governance* og retssikkerhed er væsentlige forudsætninger for økonomisk vækst, bæredygtig udvikling og udryddelse af fattigdom.
- En mindre positiv ting ses i pkt. 15, hvor det amerikanske begreb *relevance* bruges i forbindelse med FN.

Afsnit II om Udvikling (side 4 til 26)

Afsnittet er relativt omfattende og indeholder mange positive elementer. En række af FN-forbundets anbefalinger er opfyldt, men i øvrigt indeholder afsnittet mange gode ting, som ikke er nævnt i FN-forbundets anbefalinger.

Der er to store problemer ved dokumentet:

- At NGO'ernes rolle har en meget lille plads. Kun under punkt 22 e) nævnes det, at deltagelsen fra NGO'er og civilsamfundet m.fl. skal øges i såvel bestræbelserne for den nationale udvikling som i fremme af et globalt partnerskab for udvikling.
- At de rige lande ikke forpligtes til at opfylde det gamle løfte om at 0,7% af BNP skal gives til udviklingsbistand.

For så vidt angår miljø, går man i dokumentet betydeligt længere end man kunne have forventet. USA forpligter sig ikke til at ratificere Kyoto-protokollen, men det fremgår, at UNFCCC er det rette fora for fremtidig handling vedrørende de globale klimaændringer. Desuden er staterne enige om, at de globale klimaændringer kræver videst muligt samarbejde.

Statslederne vedtog, at der skal arbejdes hen mod etableringen af et verdensomspændende "early warning" system for alle naturkatastrofer. Det svarer til Kofi Annans forslag. FN-forbundet anbefalede, at et sådant system skulle udvides til også at omfatte konflikter, der udspringer af pres på naturkatastrofer, sultkatastrofer, epidemier mv.

Afsnit III om Fred og Sikkerhed (side 27 til 36)

Det er en svaghed ved slutdokumentet, at der – bortset fra et lille punkt om håndvåben – ikke er noget med om nedrustning og våbenkontrol.

Efter FN's krise i forbindelse med Irak-krigen er det positivt, at statslederne nu har forpligtet sig til at arbejde hen imod konsensus på sikkerhedsområdet (pkt. 72), baseret på:

- Erkendelsen af at mange trusler er indbyrdes forbundne;
- At udvikling, fred, sikkerhed og menneskerettigheder gensidigt styrker hinanden;
- At ingen stat bedst beskytter sig selv ved at optræde på egen hånd;
- At alle stater har behov for et kollektivt, effektivt sikkerhedssystem i henhold til Pagten.

Ligeledes vedrørende magtanvendelse (pkt. 77-80) er det positivt, at der understreges enighed om kollektive handlinger og multilateralisme samt at Sikkerhedsrådets autoritet bekræftes.

Det er et fremskridt, at der er enighed om styrke FN's arbejde med forebyggelse af væbnede konflikter (pkt. 74-76), som var et af de få hængepartier fra behandlingen af Brahimi-rapporten

Det er en skuffelse, at det andet hængeparti fra Brahimi-rapporten, etablering af et analysesekretariat til støtte for FN's fredsoperationer, fortsat ikke er blevet til noget.

Det er en skuffelse, at der fortsat ikke er opnået enighed om definitionen på terrorisme. Der er dog enighed om, at Generalforsamlingen skal vedtage såvel en strategi mod terrorisme som en konvention om international terrorisme, og det må forventes, at der i den forbindelse opnås enighed om definitionen.

Det er positivt, at der i terrorisme-afsnittet (pkt. 85) er en understregelse af, at kampen mod terrorisme skal ske under iagttagelse af folkeretten, FN's pagt, menneskerettighederne, flygtningekonventionerne og den humanitære folkeret.

Det er forstemmende, at OSCE ikke nævnes i afsnittet om de regionale organisationer (pkt. 93) - kap. VIII. Derimod nævnes EU og Den afrikanske union.

Det er en stor gevinst, at der konstateredes enighed om etablering af Fredsopbygningskommissionen pr. 31. december 2005 (pkt. 97-105).

Det er en overraskelse, at der i afsnittet om sanktioner (pkt. 106-110) slet ikke nævnes "smarte" sanktioner.

Afsnit IV om Menneskerettigheder (side 37 til 43)

Det er glædeligt, at statslederne er enige om en fordobling af budgetressourcerne til Højkommissæren for Menneskerettigheder over de næste fem år (pkt. 124).

Det er glædeligt, at der sker en effektivisering af traktat-organerne (pkt. 125).

Det er et stort fremskridt, at statslederne påtager sig ansvaret for at beskytte befolkningerne mod folkemord, krigsforbrydelser, etnisk udrensning og forbrydelser mod menneskeheden (pkt. 138), og at de i den forbindelse:

- Foreslår etablering af en early warning funktion;
- Er enige om kollektiv handling under kapitel VII (humanitære interventioner);
- Er enige om at yde støtte til staterne i form af kapacitetsopbygning på området.

Det er knap så positivt, at statslederne sender bolden over til Generalforsamlingen med en løs formulering om, at GA skal overveje sagen videre. Der er ikke sat termin på, som det er tilfældet med Fredsopbygningskommissionen og med Menneskerettighedsrådet.

Afsnit V om Styrkelse af FN (side 44 til 55)

Det er selvfølgelig en skuffelse, at der ikke er sket fremskridt med hensyn til reform af Sikkerhedsrådet (pkt. 152-154). GA skal tage status på sagen inden 31.12.2005.

Det er også en skuffelse, at ECOSOC ikke bliver styrket væsentligt i denne omgang (pkt. 155-156).

Det er et stort fremskridt, at der er enighed om oprettelse af et Menneskerettighedsråd (pkt. 157-160). Rådet skal behandle sager om krænkelse af menneskerettighederne og forestå mainstreaming af menneskerettighederne i FN-systemet. Men det er kun rammerne, der er enighed om. Indholdsdelen skal besluttes af GA i løbet af den 60. samling.

Som forventet gav statslederne deres støtte til Generalsekretærens bestræbelser på at styrke Sekretariatet (pkt. 161-167), mest markant m.h.t. styrkelse af den interne kontrol og revision (pkt. 164).

Reformbestræbelserne vedrørende forholdet mellem FN og Civilsamfundet, herunder NGO'erne må betegnes som en fiasko (pkt. 172-175). Et lille lyspunkt har vi kunnet få øje på efterfølgende, nemlig i forbindelse med Sikkerhedsrådets drøftelse den 20.09.05 af Civilsamfundets rolle i forbindelse med konfliktforebyggelse og bilæggelse af konflikter, hvor Rådet i en formandsudtalelse udtalte sig meget positivt.